

Előfizetési árak helyben és vidéken:

Egy évre	12 korona
Félévre	6 korona
Negyedévre	3 korona
Egyes szám ára	12 fillér

Megjelenik vasárnap és csütörtök reggel.

HATÁRŐR

= UJVIDÉK, 1909. =

augusztus 29. vasárnap

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Ujvidék, Petőfi-utca 47. szám.,
ahová a lap szellemi és anyagi részét
illető közlemények intézendők.
Ilyen közleményeket és megkereséseket
lapunk nyomdája is elfogad

AZ ORSZÁGOS FÜGGETLENSÉGI ÉS 48-AS PÁRT DÉLVIDÉKI HIVATALOS LAPJA.

Lapvezér: Teleki Arvéd gróf.

Nemzetiségi politikánk.

—, augusztus 27.

(P). A görög keleti szerb metropoliai iskolai tanács minap megtartott ülésében elhatározta, hogy a magyar nyelvnek a népiskolákban hitoktatásra leendő használatára vonatkozó közoktatásügyi miniszteri rendeletnek eleget tesz. Elhatározta továbbá azt is, hogy Zomborban a szerb néptanítók számára előadásokat fognak tartani, amelyekben ezek felvilágosítást és utbaigazítást nyernek arra nézve, hogy a kultuszminiszternek ismeretes rendeletét hogyan hajtsák végre. Végül jutalomdíjakat tűztek ki azon szerb nemzetiségű tanítók számára, akik a magyar nyelv sikeres oktatásával kiváló eredményt értek el.

Ugyanazon lapok, amelyek jónak látták ezen, a szerb iskolai tanács igazán hazafias és elismerésre méltó határozatairól rövid néhány sorban megemlékezni, hasábosan foglalkoznak ugyanakkor a román szentszéki zsinatnak Apponyi rendeletével szemben tanúsított merev és visszautasító magatartásával. Amikor beszámolhattak volna egy sikeres, konciliáns nemzetiségi politika üdvös eredményéről, amely nemzetiségi politikát mi inauguráltuk és hála egy Teleki Arvéd, Balla Aladár és a szerb radikális párt több vezérférfia buzgó és kitartó munkásságának, a szerb nemzetiséget a magyar nemzet mellé állította nemzeti törekvéseiben, akkor fontosabbnak látják egy elhibázott politika szócsövéül még áthidalhatatlanabbá tenni azt az úrt, mely eddig is a nemzet és nemzetiségek közt tátongott és még végzetesebbé tenni azt a szakadékot, mely Metianu metropolita álláspontja és Apponyi kongrua megvonási fenyegetése által immár egész siralmas képében élénk táru. És valóban annak a nemzetiségi politikának mesésen szolgál még az a híradás, melyet az alkotmánypárt leibzurnálja bocsát világnak, hogy tudniillik a kultuszminiszter és a román papság közt kitört konfliktus az őszszel nagy harcot fog előidézni.

Tehát a célnál vagyunk. Tehát megint akadt egy alkalmas ürügy: a nemzetiségeket szembe állítani a magyar nemzettel akkor, mikor elemi jogaiért Ausztriával és az udvarral megvívandó harcában szüksége volna minden magyar állampolgár támogatására. Tehát

megint érvényesült az „államférfiaink“ által Ausztriától nyert politikai módszer: ha uralkodni akarsz felettük, oszd meg őket. Ha össze tudod őket veszejteni és rájuk zudítani egy testvérharcnak minden átkát és baját, ha meg akarod gyengíteni a nemzetet és elszegényíteni, ha eret akarsz rajta vágni és lesülyeszteni, rabigába hajtani és tehetetlenné tenni, békóla verni és megfejteni: ereszd le rája a Damokles kardját, oszd meg őket vallás és nemzetiség szerint és gaz terved sikerül.

Amikor az ország immár elérkezett ahoz az időponthoz, hogy törvényadta jogánál fogva lerakhassa gazdasági függetlenségének első alapkövét és ezzel megvesse az Ausztriától gazdaságilag teljesen független Magyarország alapját: egy nemzetiségi harcnak előidézésével és felszításával kívánják a megvívandó harcnak sikerét kétségesse tenni. Most látjuk, mennyire igaza volt Justh Gyulának, ennek a talpig puritán és hazafias érzéstől áthatott nagy állampolitikusnak. Magyarország az ő szent, nagy célját csak akkor tudja és fogja elérni, ha alkalmat ad a nemzetiségeknek a megbékülésre és őket mind a magyar nemzeti állam szolgálatába állítja. Hiszen jól emlékezünk: a szenzáció milyen erejével hatott az, mikor a magyar képviselőházban a szerb nemzetiségű képviselő hitvallást tett a magyarság mellett és a szerb nemzetiség nevében követelte a magyar nemzetet megillető jogokat a hadseregben. Az a jelenet és a most az őszre ügyes furfanggalg előkészített nemzetiségi harc igazolja legjobban azt a nemzetiségi politikát, melyet Justh Gyula hirdet és amely, hogy mi azt itt a dél vidéken már évekkkel ezelőtt belevittük az életbe, már eleddig is üdvös eredményeket mutathat fel.

Az 1868. évi negyvennegyedik törvénycikk igazságos végrehajtása: ez volt küzdelmének főcélja a szerb nemzetiségnek. És hivatkoztak sérelmekre mindaddig, míg kölcsönös megértés és megbékülés által a szerbek arról meg nem győződhetek, hogy nem a nemzet nem akar megbékülni a nemzetiségekkel, hanem felsőbb erők viszhathatásaképen jelentkeznek mindig azok a kínos összecsapások, melyek sem a nemzetiségeknek nem váltak javára, de nem járultak hozzá a nemzet megerősödéséhez sem.

Soha eklatánsabbul ez az összeve-

szejtési kísérlet ki nem tűnt, mint most, amikor az ország az önálló bankért megvívandó harc előtt állott; és soha annyira szükség nem volt az egész nemzet együttműködő erejére ellenségeinkkel szemben, mint ez agyonsanyargatott ország e nehéz óráiban.

Mielőtt a tévutra vezetett nemzetiségek harcba indulnának, fontolják meg, hogy nem azok üzik e kárhuzatos politikát, akik az önálló bankért harcolnak; és hogy a mi politikánk vezérelve mindig az volt: hogy a nemzetiségekkel együtt, azoknak jogos kívánságait kielégítve, megtörhetetlen erővel küzdeni népeink jóléteért.

Csak az ilyen összműködő erők harca lehet győzedelmes; és eredménye csak akkor lesz üdvös az egész nemzetre és annak minden tagjára, ha félreértés, rosszakarat bennünket egymástól el nem választ. Akik már eleve örülnek az „őszszel elkövetkezendő nemzetiségi harcnak“, ezek a lelketlen kufárok megnyugodhatnak abban a tudatban, hogy a nemzet a maga óriási többségével keresztül látott alantjáró tervükön és nem lesznek ennek az alatomos gonoszságnak anyyi ereje, hogy az önálló bankért megvívandó harcunkat meggyengíthetné nemzetiségi hajszával.

Az idők teljessége el fog következni; s így következik el a béke, ha kell, a harcok ideje; de „a magyar állam nemzet akar lenni, önálló, független, saját konzisztenciával bíró állam, aminővé hazáját a honszerző ősök megalkoták.“

Az ujvidéki zsidóság ünnepe.

1881. évi szeptember hó 8-án iktatták ünnepélyesen az ujvidéki főrabbi székbe Pap Ignác dr., akkori községi főrabbit; s ennek a napnak huszonnyolcadik évfordulóján fényes és nagy hármast ünnepségre készült az ujvidéki zsidóság és vele az egész polgárság.

Ezen a napon avatják fel a hitközségnek 580,000 korona költséggel épült monumentális zsinagógáját; ezen a napon ünnepli meg a hitközség a diszközgyűlésen és felavató istentiszteleten Pap Ignác dr. lelkeszkedésének negyvenedik évfordulóját; és ugyanezen napon emlékeznek meg a hitközség egy buzgó tisztviselőjéről, Fischer Jakabról, ki már 25 év óta végzi a hitközség jegyzői teendőit.

BOGDÁNY és TÁRSA

Budapest,
VI. Dalmok-utca 12. sz.
Telefon 988.

Központi fűtés, szellőztetés, vízvezeték, csatornázás és világítás berendező vállalat.

Ujvidék, Tököly Imre-utca 11. Telefon 219.

E hármasszünnepekre a meghívókat ezen a héten küldte szét a hitközség elnöksége. Az ünnepekre meghívták a kultuszminisztert, *Teleki Arvéd* gróf orsz. képviselőt, *Balla Aladár* főispánt, *Demetrovits* Vladimir polgármestert, a városi tanácsot, az összes polgári és katonai hatóságokat, lelkészeket, testületeket stb. Meghívták Bács Bodrogmegye egész zsidóságát, minden rabbiját és községét.

Az ünnepepek tulajdonképpen négy részből áll. Délelőtt 8 órakor lesz a zárkötés az új zsinagógában. Délelőtt 10 órakor diszközgyűlés lesz a hitközség tanácstermében. Ezen a gyűlésen az elnöki megnyitó után a főjegyző ismerteti a templomépítés történetét, majd *Berczeller* Lipót mérnök mondja az ünnepi beszédet. Utána *Freund* Ede dr. ügyvéd, a hitközség elnöke méltatja *Pap* Ignác dr. főrabbi érdemeit és munkásságát, míg egy képviselőtestületi tag *Fischer* Jakab jegyző tevékenységével fog beszédelelen foglalkozni. Dr. *Leitner* Benő az előjáróság és építőbizottság tevékenységét fogja még ezután ismertetni, mire a elnöki zárás következik.

Az ünnepek fénypontja délután fél 4 órakor megtartandó felavató istentisztelet. Az istentisztelet tulajdonképpen még a régi imaházban kezdődik, ahonnan diszmenetben a tóratekerseket átvizsgálják az új templomba, ahol zoltár éneklése után Dr. *Rosenberg* ókanizsai főrabbi fog imát mondani a nyitott frigyszekrény előtt, majd a korra legidősebb pap meggyújtja az örök mécsest, mire újabb zoltár következik és utána *Pap* Ignác dr. főrabbi felavatja beszéd kíséretében a templomot. Újabb zoltár éneklése után *Singer* Bernát dr. szabadkai főrabbi tart ünnepi beszédet, melyben *Pap* Ignác főrabbi működéséről fog szólni. A fényes sorrendű istentiszteletet a Hymnus fejezi be.

A felavató istentisztelet után *Fischer* Mihály zombori főrabbi, a VII. izr. községkerületeket megelőző istentisztelet sorrendjében imát mond. — Este 8 órakor a Récsy nagyteremben diszvacsera. —

Népmizeriák.

A gazdasági helyzet az egész művelt világon nagyon kevés vigaszt nyújt s ha a mienket más országokéval össze hasonlítjuk, úgy még sokkal elszomorítóbb képet nyerünk.

Míg más nemzeteknek — igen kevésnek kivételével — a folyton emelkedő népszaporodás miatt a gyarmatosítás gondja jut, nekünk ellenkezőleg folyton arra kell törekednünk, hogy a nemzet munkaereje ne csökkenjen természetellenes fogyás által.

Nem egyedül a *kivándorlás*, mely egyre nagyobb arányokat ölt, de egy másik baj is határt szab a népesedésnek s ez a baj az *egyke*, mely hazánkban mindinkább terjed. Ez a természetellenesség igen nagy gazdasági kárt okoz, nagyobb, mint a kivándorlás.

A kivándorlók jelentékeny része ugyanis azért hagyja itt a hazai rögöt, hogy magát fentartsa és lehetőleg jobb, kedvezőbb viszonyok közé jusson. Ha a kivándorlók egy részének sikerül egy kis pénzt megtakarítani, úgy az sokszorosan előnyére válik elhagyott hazájának. Mert nemcsak hogy a kedvezőbb viszonyok közé jutott kivándorló pénzt küld a hazájában visszamaradt hozzátartozóinak, de meg van neki az a lehetősége is, hogy megtakarított pénzével ismét visszatérhessen. Ezzel korántsem pártoljuk a kivándorlás tényét, de még sem annyira elítélendő, mint az egyke-rendszer, mely a jövő nemzedékünket apasztja meg számbelileg.

Ez a minden természetesség ellen való rendszer csálhatatlan jele a mi nehéz megélhetési viszonyainknak s ép ezért a szociológusoknak kétszerte nagyobb gondossággal kellene arra törekedni, hogy kedvezőbb viszonyok teremessenek s ezt lehetővé tenni nem is olyan nehéz, mint ahogy látszik.

A népnek munkát adni volna kötelességük. Sok tényező játszik ugyan közre, mely e feladat teljesítését megnehezíti, de egy sem olyan, hogy *legyőzheilen* nehézséget képezne. A megindult, sőt emelkedő ipari törekvésektől

teljesen eltekintve, újabb kereseti források nyitására a lehető legkedvezőbb előfeltételt nyújtja Istentől áldott földünk, amely ésszerű megművelését tekintve, még mindig nincs eléggé kihasználva. A magyar föld szülöttének nem kell távol világrészekbe elkalandoznia, hogy a földet megmunkálva, hasznát magáévé tehesse. Igaz, hogy a mezőgazdaság — a reá nehezülő terhek emelkedése következtében ép oly rosszul fizet ez idő szerint, mint sok más kereseti ág. De mennyi szántóföld van még szép hazánkban kihasználatlan s anyaföldünk mily sok kincse nincs még kiaknázva, emelyekért jóval tehetősebb nemzetek joggal megirigyelnek!

E forrásokat és kincseket fel kell tárni a nép előtt s meg kell akadályozni, hogy a külföldön keresen kétes szerencsét, vagy hogy utódait mesterséges, természetellenes módon apasztja. Dacára az általában kedvezőtlen gazdasági helyzetnek, az adott viszonyok és konstellációk még mindig nem annyira rosszak, hogy a szülők a hazájuknak tartozó kötelességet elmulasztani kényszerüljenek.

És ha egyszer a kedvezőtlen létfenntartási gondokat megfelelően enyhítettük, akkor nem lesz nehéz a kötelességükről megfeledezett anyák bűnét megtorolni. Minden esetre azonban *kell, hogy a kárhozalós egyke-rendszernek gát vessenek.*

Az Újvidéki Polgári Magyar Daloskör a kecskeméti országos dalversenyen.

Mint már jeleztük, derék magyar dalosaink a f. hó 15—18-ig megtartott országos dalversenyen mint versenyzők vettek részt a III. csoportban és pedig sikeresen, mert az V. díjat, egy értékes nagy ezüst seletet nyertek. A versenyző 52 dalárda közül 3 visszalépett a verseny előtt; a III. csoportban 1 dalárda jutalmat és 4 dalárda semmit sem kapott. Az összes versenyző dalárdák 2 dalt énekeltek, egy kötött és egy szabadon választott verseny-

TÁRCA.

A vihar.

Elbeszéli: *Hock János.*

Harmadéve Dél-Franciaországba utaztam az Ádria fiúme-szicilia-marseillei vonalán. Fiumében hajóraszállás előtt összevásároltam a piazza Adamovichon a könyvárusnál egy csomó folyóiratot és füzetet, hogy legyen mit olvasnom utközben. Első este az ágyban elővettem az egyik olasz folyóiratot, — ha jól emlékszem, a milanói Treves cég kiadványa volt, — hogy legyen min elaludnom. Lapozgattam benne. Egyszer megakad a szemem egy kis nautikai cikke. Mit is olvasna az ember, mikor odakint a tenger mormol, ha nem nautikai cikket!

Hát igen ügyes, igen eleven volt az a cikkecske. Sőt azt mondom, olyan pompás népszerűsítése a hajós ismereteknek, amilyenre még alig akadtam. Tüstént megértettem belőle: mi a chronometer, mi a sextans, mi a log. Hát legalább nem leszek itt a hajón egész falusi ember.

Másnap ebéd alatt a kapitány urakkal már az idő és a sebesség mérésén vitatkoztam; s mikor csodálkoztak rajta, honnan tudom én ezt a sok műszót és mindent, megvallottam, hogy abból az olasz folyóiratból.

— Mert az a cikk igazi remekmű: névtelen írója nemcsak tengerész, hanem művész is. Valjon ki lehet?

A harmadik kapitány (kis barna fiatal

ember) csöndesen elmosolyodott magában. Aztán kiitta a borát és fölment a hidra.

Mi a manó?

Déután megcsiptem őt odafönt:

— Miért mosolygott ön, mikor ama cikk szerzőjéről beszéltem?

A kapitány elpirult egy kicsit:

— Azért, mert ezt a semmiséget én írtam.

De én erősen gratuláltam a derék ifjunak. Bizony kár, hogy a log-könyvbe irogat az olyan ember, akinek így fog a pennája. Beszélui fogok a miniszterrel, hogy a tengerészeti hatóságnál, vagy a révkapitányságnál, gondoskodják számára valami szép kis nyugalmas állásról.

A fiatal kapitány szerényen mosolygott:

— A kollegáimnak ne szóljon tisztelendő ur. Röstelleném, ha tudnák, hogy firkálok is néha.

Molfettánál vihar kapott elő bennünket. Barit meg sem közelíthettük. Reméltük, hogy Catania felé jobb idő lesz. De az orkán nőttön-nőtt. Engemet a tengeri betegség nem bánt. A parancshidról néztem a zöld vizek zordon hegyes vidékét: a roppant hullámokat. Fecsegni is szerettem volna a kapitány urakkal. De a kapitány urak nem igen voltak jókedvűek. Harapófogóval kellett belőlük kihuzni a szót.

Éjszaka jól aludtam volna, ha nem kell minduntalan az ágy szélébe kapaszkodnom, hogy ki ne vessen a hajó ingadozása. És hallgattam, mint mérsékli a gépész a csavar forgását, mikor a hajó fara kiemelkedik a vízből.

S ugyanakkor azt is észrevettem, hogy a gép lassan jár. Valjon miért nem haladunk mi tutta forza?

Reggel aztán megtudtam.

Elég jó kedvvel kapaszkodtam föl a hidra, de megdöbentett, milyen hosszú képe van odafönt mindenkinek. Legkivált az én generális kapitányomnak.

Hát azért nem haladunk teljes erővel, mert a szén fogytán van. Takarékoskodni kell vele. Egy kis mulasztás történt: nem vettek be eleget. Jó időben elég lett volna, sőt untig elég. De most.

Ejnye, ennek fele se tréfa!

S ezt aztán még erősebb meggyőződéssel mondtam másnap.

Most már úgy volt, hogy egyenest Malta felé törekszünk. De Otrantónál úgy oldalba kapott bennünket a vihar, hogy azt mondtuk, amit az egyszeri török kapitány: „Malta jok!” (Malta szigetje nincs!) S immár a komandante is erősen ráncolta a homlokát. A kis kapitány meg sápadt volt mint a rongy.

Baj van, igazán baj van!

Mert a szén fiüstté változva csak egyre gomolygott kifelé a kürtön; s valjon meddig tart még benne? Hátha csak estig s akkor mi lesz velünk?

A vihar tombolt. A hidon lenni nem lehetett többé veszedelem nélküli, mert az átsapó hullámok majd elragadták az embert. A komandante szigorúan követelte, hogy menjek le a terembe.

kart. Az rendelkező II. csoportban úgy mint lével: kezdőversével veh Polg. Ma Kecskemé. A dalárda nevezés jelle. Erőteljes dalárda, teljesen p. lési módj. választott rel szab. A rosszakar a követk az állítá gyar Dal kelt vol évvel me volt ez a hatást ér leányak tetremélt szerenád szóló éne vásár cím reglett k ragadta. gyaros v és kitűn az egyes hivta, kil emlékekl táni órák érő ebéd Nem város tör magyaro gét, mel

Ott lyéből é és törhó lámpás, pei közt. Egy tányom Tls. — — — volt. — — — azt mor — — — meg ke nem ér. Ez csillogó hogy k De jutott miattar Meghat embert És lyogjar. . . kedvez fodros E

kart. Az I. csoportban a kitűnő hanganyaggal rendelkező és már díjakat nyert dalárdák; a II. csoportban a szintén jeles hangú dalárdák, úgy mint az I. csoport műdalok művészi elnevelésével; a III. csoportban a közepes hangú kezdőversenyző dalárdák népdalok elnevelésével vehettek részt a versenyen. Az „Ujvidéki Polg. Magyar Daloskör“ versenyzéséről a Kecskeméti Lapok a következőket írják: — „A dalárokat biztos hangvétele, erőteljes színezés jellemzi. Úgyes tenorjai feltűntek“ — „Erőteljes kellemes hanganyaggal rendelkező dalárda, mely finoman tud színezni, összhangja teljesen precíz“. — Igen jó hanganyag, éneklési módjuk egyéni, szabatos. — „Szabadon választott versenykarukat is igen szép sikerrel szabatosan énekeltek.“

A néhány budapesti lapban megjelent rosszakaratu híresztelést a „Pesti Hírlap“ a következőkben cáfolja meg: „Téves az az állítás, hogy az „Ujvidéki Polgári Magyar Daloskör“ egyáltalában németül énekel volna bármikor is; mikor ezelőtt 12 évvel megalakult, már akkor magyar ajkú volt ez a Daloskör az utolsó szálig.“ — Nagy hatást értek el dalosaink Falka Margitka utoljának, az ujvidéki Daloskör zászlója szeretreméltó megkoszorúzójának tiszteletére adott szerenáddal; kitűnt Schubert Márton ur remek szóló éneke és a Daloskör kecskeméti híres vásár című karéneke, mely az utcán összereglett közönséget szünni nem akaró tapsra ragadta. A koszoruleány családja igazi magyaros vendégszeretettel fogadta a dalosokat és kitűnő borokkal vendégelte meg őket, sőt az egyesület vezetőit más nap ebédre meghívta, kik a vendégszerető családtól a legszebb emlékekkel eltelve búcsúztak el a késő délutáni órákban, mert a lukullusi lakomával felérő ebéd hosszúra nyult.

Nem hagyjuk felemlítés nélkül Kecskemét város törvényhatósága és ugyiszintén közönsége magyaros vendégszeretét és áldozatkészességét, melyben az odasereglett dalosokat rész-

Ott is rossz világ volt. Kimozdult a helyéből és összetört minden, ami mozdulhatott és törhetett. Kapaszkodtam a divánon, egy lámpás, meg nem tudom hány tányér cserepeit közt.

Egyszer csak betántorog az én kis kapitányom s az asztalba fogódzva, megáll előttem: Tisztelendő ur, szeretnék valamit mondani.

— Kérem, tessék...

— Emlékszik arra az olasz folyóiratra?

— Melyikre?

— Arra, a melyikben az a nautikai cikk volt.

— Hogyne!

— S úgy-e arra is emlékszik, hogy én azt mondtam, hogy azt a cikket én irtam?

— Arra is emlékszem.

— Hát tisztelendő ur... hát megvallom, meg kell vallanom, hogy... hogy azt a cikket nem én irtam!

Ezt moudta a kis kapitány. És könnyesillogott a szemében. Azzal kiszaladt, azaz hogy kibotorkált a teremből.

De én nem mosolyogtam. Mert eszembe jutott Jónás próféta igéje: „Tudom, hogy én miattam támadott ez a nagy vihar titeátok.“ Meghatott pillantásom kísérté a hívót, az igaz embert.

És most kegyeteken a sor, hogy mosolyogjanak vagy ne mosolyogjanak.

...Félóra mulva elült az orkán. A szél kedvezőre fordult. Alkonyatkor már alig volt fodros a tenger.

Este vigan vacsoráztunk Malta kikötőjében.

sitette és tiszteletükre aug. 18-án diszvacsorát adott az összes dalosoknak, mely nem kevesebb mint 8000 koronába került. A Daloskör tagjai a serleg felszentelésére és szeretett elnökük: Lovrekovich Ferenc tiszteletére az „Erzsébet“ szállodában nagyszabású diszvacsorát fognak rendezni, melyre Ottó Mihály vendéglős urnál már előjegyzések elfogadtatnak.

HIREK.

Személyi hír. Rehák Ferenc kir. táblabíró, a járásbíró vezetését, szabadságáról, melyet betegsége miatt meghosszabbítva, Temesvárott szanatóriumban töltött, helyreállott egészségében hazaérkezett és a hivatal vezetését átvette.

Polgármesterünk szabadságán. Dr. Demetrovits Vladimir polgármester e hó 27-én kezdte meg 6 hetes szabadságát, melynek tartama alatt, fontosabb ügyekben, így péld. a költségvetést tárgyaló közgyűlés alkalmával, szabadságát megszakítva, Ujvidékre jön. Távollétében Profuma Béla alpolgármester helyettesíti.

Értesítés. Az ujvidéki állami polg. leányiskolában a javítóvizsgálatok szeptember hó 1-én délután tartatnak meg. Szeptember 2-án az I., 3-án a II., 4-én a III. és 6-án a IV. osztályok tanulói fognak beírni, mindenkor délelőtt 9—12-ig és délután 3—4-ig. Tandij az I. félévre 13.50 k. az egész évre 19.50 k. Jeles előmeneteli és kifogástalan magaviseletű szegénysorsu tanulók tandijmentességért folyamodhatnak, sőt ingyen tankönyveket is kaphatnak, ha szegénységüket a kellő módon igazolják. Az igazgatóság.

Szüreti ünnepély. A polg. céllövész egyesület szeptember 5-én szüreti ünnepélyt rendez, mely kácsa-lövészettel egybekötve, d. u. 4 órakor kezdődik.

Iskolai hirdetés. Az ujvidéki áll. polgári fiúiskolában a beírások szeptember 1—4 napjain délelőtt 8—12 óráig eszközölhetnek. A felvételi és különbözeti, vizsga szeptember 1-én délután a javítóvizsgák pedig szept. 2-án és 3-án délután, lesznek. Veni Sancte és az ünnepélyes megnyitása szept. 5-én délelőtt 8 órakor lesz. A rendes tanítás szept. 6-án kezdődik. Az igazgatóság.

Anyakönyvi hír. Az ujvidéki anyakönyvi hivatalnál e hó 20—27-ig bejelentett születések: 30, még pedig 17 fiú, 13 leány; meghalt: 11.

Borvizsgáló fináncok. A pénzügyminiszter körrendeletileg utasította közegeit, hogy a borkereskedőknél, italmérőknél és termelőknél gyakorolt jövedéki szemlék alkalmával figyelmeztetést a borhamisítás meggátolása céljából szükséges ellenőrzésre is terjesszék ki s ha kihágást észlelnek, arról az illetékes közigazgatási hatóságot értesítsék.

Keresztény szocialista gyűlés. A helybeli keresztény szocialista egyesület vasárnap délután 3 órakor a II. Rákóczi Ferenc ut 4 szám alatt levő egyetemi helyiségében az ujvidéki munkásviszonyok és ezzel kapcsolatban a szociális kérdésről napirenddel gyűlést tart.

Kettős vágány Zimonyig. Megbízható híradás szerint a kormány belátta a budapest-zimonyi vonal óriási fontosságát, különösen háboru esetére és tavaszkor törvényjavaslatot terjeszt az országgyűlés elé, hogy határozza el ezen a vonalon kettős vágányok építését s egyúttal a vonal menti pályaudvarok kibővítését, illetve újbóli felépítését.

Az országos katolikus nagygyűlésre, mely ma vasárnap lesz Szegeden, 7000 hívó jelentkezett. A vidékről 5000 hívó jelentette be

részvételét. E nagygyűlésen Ujvidék katolikusai is nagyobb számban lesznek képviselve.

A baja híd megnyitása. A baja-bátaszéki híd e hó 26-án adatott át a forgalomnak. A d. u. 3/2 órakor Szabadkáról induló vonat már menetszerűleg folytatta útját Bátaszék felé, tehát nemcsak a műtanrendőri bejárást tartották meg e napon, de a forgalmat is megnyitották.

Polg. iskola Kulán. E hó 19-én tartott alakuló közgyűlésen a kulaiak régi óhaja teljesült, amennyiben *társulati alapon* megalakult a kulai polgári fiú- és leányiskola. Megnyitása f. szept. 15-re van tervezve.

Milyen idő lesz szeptemberben. Meteor, a kiváló magyar időjós már közli a következő hónap csomópontjait. E szerint szeptember hó csomópontjai 1—3, 6, 14, 16—18, 22, 29 és 30 ra esnek, melyek közül legerősebb hatásúak 1, 6, 14, 16 és a 29-iek. Az 1-ső csapadékos és hűvös, 6-a meleg, 14-i viharos vagy esős, 16-i meleg állandó, 29-i hűvös, esős, szeles vagy viharos jelleggel.

A „Magyar Nemzet Szent Antal Temploma“ Budapesten. Nagy arányú mozgalmat kezdett a „Páduai Szent Antaltól Nevezett Zuglói Kápolnaegyesület“, mely a *Magyar Nemzet Szent Antal Templomának* Budapesten leendő felépítését tűzte ki céljául. Hazánkban annyi tisztelője van Szent Antalnak, oly sokan fordulnak bizalommal a nagy Szenthez, hogy szinte e nagy tisztelet mellett hiányozott a tiszteletére felajánlott templom. A legtöbb állam katolikusai építettek már templomot fővárosukban Szent Antal tiszteletére s azonkívül Páduában a híres Szent Antal bazilikában is egy-egy kápolnát a különböző államok katolikus híveinek nemzeti adakozásából restauráltatnak. A magyarországi katolikusok adományai is ide vándoroltak eddig, azonban az ezen pénzből fényesen restaurált kápolna az osztrák nemzet kápolnája nevet viseli. Méltán megérdemli tehát a támogatást az az eszme, hogy a nagy Szent Antal tiszteletéhez méltóan a magyar katolikus világ filléreiből, nemzeti közadakozásból itt az ország fővárosában épüljön fel a „Magyar Nemzet Szent Antal Temploma“. A mozgalmat megindító „Páduai Szent Antaltól Nevezett Zuglói Kápolnaegyesület“, melynek fővédnöke Vaszary Kolos bibornok hercegprímás, 5 év óta munkálkodik a siker érdekében s most a m. kir. belügyminiszteriumtól országos gyűjtésre kapott engedélyt.

A gőzgépezők és kazánfűtők legközelebbi képesítő vizsgái Szegeden szeptember hó 19-ik napján d. e. 8 órakor a Szeged-alsóvárosi új vízmű-telepen fognak megtartatni. A vizsgálati kérvények kellően felszerelve a m. kir. ker. iparfelügyelőséghez (Tisza Lajos-körut 61.) küldendők.

Csemege Ujság. Nincsen az országban fűszer, csemege, gyarmatáru, déligyümölcs-kereskedő, kávé, vendéglős, fogyasztási és élelmezési szövetkezet, sőt háztartás sem, kinek ne volna érdeke azonnal megtudni mindazokat az állandó eseményeket, melyek e szakmában hétről-hétre előfordulnak. A szeptember 11-én Lenkei Zsigmond szerkesztésében meginduló *Csemege Ujság* hű tanácsadója lesz mindenkinek, hol szerezzé be jól és olcsón az összes élelmiszereket, hogyan őrizze meg azokat, hogyan szállítsa az árut stb. Minden élelmezési kérdéstről kimerítően, szakszerűen, tanulságosan tájékoztat ez a hézgapótló szakújság, melynek már az első száma szenzációs tartalmu lesz. A szakma összes művelőinek nélkülözhetetlen lesz ez a lap. Előfizetési ára újévig 3 k. Címe: Budapest, VIII. Sándor-tér 4.

Irodalom.

A valódi halál és a látszólagos halál, tekintettel a szentségekre. Irta P. Ferreres János, jézustársasági atya, a spanyol eredetiből fordította Dr Kanyó Gyula. Szabadka 1909. Egy érdekes kis tanulmány látott a közelmúltban napvilágot. P. Ferreresnek, a kiváló spanyol jézusitának világhírű fejtegetését adták közre magyar nyelven. A szerző nemcsak mint hivatásos lelkész, hanem mint az élet-tani és orvostudományi problémák kiváló ismerője is méltán tehetett szert nagy hírnevére és így mohó kíváncsisággal lapozzuk át magyar köntösben megjelent munkáját. 1903. január havában gyűlésre jöttek össze a kiváló spanyol orvosok és gyógyszerészek és ezen az ülésen megjelent a mű szerzője is. Vitakoztak itt arról, vajon tényleg meghal-e az ember abban a pillanatban, amelyet rendszeren az élet utolsó pillanatának tekintenek, vagy csak egy bizonyos idő lefolyása után. Résztvettek a vitában a legkiválóbb tudósok és egyhangulag arra az eredményre jutottak, hogy nem az az élet utolsó pillanata, amelyet általában annak tartanak, mivel e látszólagos halál eltart egy bizonyos ideig Ferreres ebből kiindulva fog a kérdés fejtegetéséhez. Bő példákkal igazolja első sorban, hogy az ujonnan szülöttet minden körülmények között meg kell menteni a haláltól és lehetőleg meg kell keresztelni, sőt ha kételyek merülnének fel, még abban az esetben is feltétlenül a kereszttség szentségében kell részesíteni. Megtörténik igen gyakran, hogy az ujonnan született gyermekek a szülés alkalmával a megfuladás veszedelmének vannak kitéve, a miért is tévesen tartják őket megholtaknak. Élesztési kísérletek segítségével meg lehetett menteni az ilyen gyermekeket a pusztulástól. A halál biztos jeléről itt csak a felozslást lehet tekinteni. Hoz fel oly eseteket is, amidőn már a koporsóba tett csecsemőket fel lehetett élesztetni, de említ oly példákat is, midőn az anya a koporsóban szült. A felnőttéknél is igen óvatosan kell eljárni, hogy megholtaknak higgye-e az ember őket, vagy nem. A látszólagos halál a baleset folytán, vagy rövidebb betegség következtében meghaltaknál hosszabb ideig tart, míg azoknál, akik hosszabb ideig voltak betegek, rövidebb ideig. Már sok embert adtak vissza az életnek, akiket rég meghaltaknak hittek. Legeredményesebb a ritmikus nyelvhuzás kísérlete. A biztos haláljel a megmerevedés, vagy a felozslás. Az érdekesnél érdekesebb példák egész sora igazolja ezt az állítást. Dr. P. S.

Megjelent a „Szülőföldisme” tankönyv, mely a népiskola III. osztályának földrajzi tananyagát: a földrajzi alapfogalmak ismertetése után Bács-Bodrog megye részletes leírását tartalmazza, IV. teljesen átdolgozott új kiadásban. Bolti ára kemény kötésben 50 fill. A t. Kartárs urak engedményben részesülnek. Mutatványpéldányt kívánatra szívesen küld Csajági Bernát tanító, Kulán.

Felelős szerkesztő: Pap Sándor.
Laptulajdonos: Balla Árpád.
Igazgató: Zaubauer Ágoston.

Hirdetések.

17645. 16884. szám.

Kig. 1909.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Ujvidék szab. kir. város közönsége a város tulajdonát képező, ujonnan épült ártézi fürdőt 6-12 évre bérbeadni óhajtván, e célból 1909. évi szeptember hó 25. napján délután 4 órakor a város ház kis tanácstermében zárt ajánlati versenyárgyalást tart.

A bérlet részletes feltételei a város gazdasági ügyosztályában a hivatalos órák alatt

betekintethők és érdeklődőknek meg is küldetnek.

Felhívtnak mindazok, akik a város ártézi fürdőt bérbe venni szándékoznak, hogy a városi pénztárnál készpénzben vagy óvadék-képes értékpapirokban előzőleg már bérletpénzzel letett 2000 (kettőezer) koronáról szóló nyugtával vagy postai feladó vevényével felszerelt zárt ajánlataikat legkésőbb 1909. évi szeptember hó 24. napjának déli 12 óráig a város polgármesterénél nyújtják be.

Ajánlattevők kötelesek ajánlataikban a felajánlandó évi bért számokkal és szavakkal kiírva kitenni.

Az ajánlatban határozottan kiteendő, hogy ajánlattevő a bérleti részletes feltételeket ismeri és azokat magára kötelezőknek ismeri. Ennek jeléül köteles ajánlattevő a bérleti részletes feltételeknek egy példányát két tanu előtt aláírni és az ajánlathoz hozzáfűzve felírni, hogy az ajánlatot fognak tárgyalás alá vétetni, a melyekben 20,000 (huszezer) korona vagy ennél nagyobb bér ajánlatik fel s a melyek szabályszerűen kiállítva és aláírva, pecséttel lezárva és „Ujvidék szab. kir. város polgármesterének Ujvidék” Ajánlat a városi ártézi fürdő bérlete tárgyában a 16884/kig. 1900. számú versenyárgyalási hirdetményre felirással ellátva és borítékba elhelyezve közvetlenül vagy posta útján adatnak be.

A versenyárgyaláson az ajánlattevők vagy azok igazolt képviselői jelen lehetnek. Az ajánlattevők ajánlataikkal a törvényhatósági bizottság döntő határozatának jogerőre emelkedéséig kötelezettségben maradnak. A város közönsége fentartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között a felajánlott bérre való tekintet nélkül szabadon választhasson.

A pályázók tájékoztatásul megjegyezzük, hogy a fürdő, mely körülbelül 300.000 korona költséggel épült, egy 50 öltöző fülkével bíró gőzfürdőből, 4 luxuskádfürdőből, 15 I. osztályú és 21 II. osztályú kádfürdőből áll, hozzá tartozik egy orvosi rendelő szoba és előszoba, egy vendéglői helyiség, vendéglői lakással, mellékhelyiségekkel s 4 nagyobb vendégszobával. A fürdőt a 195 méter mélységből fakadó ártézi kut vize táplálja.

A víz vegyelemzésének eredménye a következő:

1 liter vízben van:	
Ca 0	0.04270 gr.
Mg 0	0.03663 "
Cl	0.31240 "
S 03	0.00045 "
Si 02	0.02640 "
Kötött C 02	0.25234 "
Nm20	0.54543 "
K20	0.00796 "
I.	0.00070 "
N H4	0.00085 "
Félig kötött és szabad C 02	0.27284 "

Ha ezen közvetlenül meghatározott alkotórészeket sokkal egyesítjük, következő összetelt nyerjük:

1 liter vízben van:	
Ca 003	0.07825 gr.
Mg 003	0.07692 "
Na Cl	0.50250 "
Na 2CO3	0.43001 "
Na 2SO4	0.00079 "
Na 2 Si 03	0.05368 "
K Cl	0.01217 "
N H 4 Cl	0.00250 "
K I.	0.00100 "

összesen: . . . 1.15582 gr.

Félig kötött és szabad szénsav 137.9 cm³

Az egy liter vízben közvetlenül meghatározott szilárd részek összege 1.17140 gr. mely a számított értéktől 0.01572 gr. eltérést mutat, melyet a vízben foglalt szerves anyagok idéznek főleg elő, továbbá azon alkotórészek, melyekre az elemzés nem volt tekintettel.

A víz lugossági foka 12.35, összes keménysége 9.40 német fok.

A vegyész véleménye szerint ez az első ártézi kut, melyben jó d van és mennyisége ugyanannyi mint 10 literben a margitszigeti vízben, a jó d mennyisége mindenestre tetemesen több, mint a híres ipiki jódosvízben.

Az ujvidéki ártézi-víz az eddigi tapasztalatok szerint jóhatású volt csuzos, kőszvényes bántalmaknál, ischiásnál és ízületi izzadáományoknál.

A régi primitív berendezésű 10 káddal felszerelt fürdőben évi 23-25000 fürdő lett kiszolgáltatva.

Az a körülmény, hogy ezen régi fürdő ugy a helybeli mint a vidéki közönség érdekeit olyannyira ki nem elégítette, hogy napoként számos érdeklődő hely szűke miatt fürdőhöz nem juthatott, valamint az a tapasztalat, hogy ez az érdeklődés évről-évre nagyobb és nagyobb arányokat ölt, indította a város közönségét arra, hogy annak helyébe a leirt modern berendezésű új fürdőt és ezt környezőleg egy 10 holdas parkot létesítsen.

Ujvidék szab. kir. város tanácsának 1909. évi augusztus hó 24. napján tartott üléséből.

1-3 Profuma Béla, alpolgármester.

Nagy erkélyes lakás

I. emelet vízvezetékre egészben vagy részben kiadó.

Bővebb Dr. Lórándnál. 1-2

Eladó könyvtár.

2000 kötet szépirodalmi és tudományos munka nagyrészt diszkötésben eladó.

Bővebb értesítés nyerhető Csajági tanítóól Kulán. 1-2

199.

ex. 190.

Szülő-árverési hirdetmény.

Alulirt kerületi erdőhivatal 1909. évi szeptember 9 én tartandó nyilvános szóbeli árverésen eladja Kamenica község (ezelőtt gróf Karátsonyi) tulajdonát képező Novo Selo (kb 20 kat. hold) és Cardak (kb 3 kat. hold) szőlőknek ideai termését.

Az árverés reggeli 9 órakor a Novo Selo i szőlőben kezdődik.

Kikiáltási ár Novo Selo-ra 10,430 k. és Cardak részére 1,570 k.

Óvadék a becslési érték 5%-a. Az árverésen elért összeg az árverés után azonnal kifizetendő.

Közelebbi árverési feltételek megtudhatók alulirott erdőhivatalnál és Mitrovicán az erdészeti gazdasági hivatalban.

Kamenica (Szeréinm.) 1909. augusztus 26

A pétérváradai vagyonközösség ker. erdőhivatala. 1-3

ROPS

biztonsági gyorsfőző. Tűzveszély kizárva.

Ha felborul, elalazlik.

Szezs ki nem folyhat.

Szezsfigyasztaában lge. takarékos.

Kapható minden jobb vasáru és háztartási cikkekot árusító üzletében.

Ha valahol nem kapható, sziveskedjék hozzánk fordulni.

Képes prospektus legyen és bérmentve.

ROPS Fémáru Részv. Társ.

BUDAPEST, V., Külső-Vá. 174. 78.

Helybelli elárusítók:

Regényi István, Vogel Henrik,

Tóth Antal, Anton Georgievic,

Josef Kiesz & Sohn, Ditzgen

Imre fia, Leopold Derner.

3-80

Szi...
Va...
szives...
éveker...
temeri...
Lajos-...
épület...
minder...
és fölt...
minder...
ezenki...
lok s...
végeze...
A...
lott fő...
mint f...
minek...
Jó csa...
9-12
K...
a Közpo...
Ebben a...
legkittinóbb...
kölyöcs szil...
20 holdass...
marsékelt á...
Megrende...
Schwarz T...
Az...
Van...
feleim...
nemá vll...
kei, erdőh...
reklam-vi...
árakon el...
vezeteki, k...
különben...
E ssa...
közlésére...
9-10
6362. sz...
Árver...
Az u...
könyvi ha...
takarékpé...
tőzkodásu...
ellen 310...
végrehajt...
alapján é...
kir tszék...
temerini...
hrs. a. 9...
József ne...
2576 koro...

Szives tudomásul.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy hosszú éveken át fenálló **fegyver-üzletemet** a temerini-utca 12. sz. házból a **Kossuth Lajos-utca 30 számú r. kat. hitközségi épületbe** helyeztem át, ahol nemcsak minden rendszerű és fajtájú **fegyvert és töltényeket**, hanem e szakba vágó mindennemű **sport-árakat** is tartok, ezenkívül pedig **javitásokat** is elvállalok s azokat gyorsan és megbízhatóan végezem.

A temerini-utcában eddigelé fenállott főüzlet a műhely mellett ugyanott mint **flókiüzlet** továbbra is fenmarad, minek szives tudomásul vételét kérem.

Jó családból tanonc azonnal felvétetik.
Teljes tisztelettel
Burmán Sándor
fegyverműves Ujvidék.

os. és kir. főpor árúda.

Arjegyzékek ingyen és portmentesen.

árban elrendeltetik és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1909. október hó 30. napjának d. u. 3 órakor **Temerin község-házánál** megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át, vagyis 257 korona 60 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42 §-ban jelzett árfolyammal számított és az 1881. nov. 1-én 3333 sz. a. k. igazságügymin. rend. 8. §-ban kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Ujvidék 1909. évi augusztus hó 11-én.
Az ujvidéki kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Juhász,
kir. törvényszéki bír.

Intelligens családnál

tanulók teljes ellátást

kaphatnak zongora, francia tanítással és korrepetálással.

ZIEGLER HUGÓNÉ
Kossuth Lajos-utca 27.

Matkovits szobafestő és mázó

Rókus KOSSUTH LAJOS-UTCA 45. ÖRMÉNYTEPLOMHÁZ.

ELADÓ.

A Szabó István-féle, *alkotmány-utca 64. számú ház*, mely 5 szobából s a hozzá tartozó mellékhelyiségekből áll, valamint az új kórház átellenében levő 1. sz. *őreg telep* szabadkézből előnyös feltételek mellett eladó. Bővebbet nyujt *Nagy Sándor* a város-házán.

Szt. Lukácsfürdői

kristályforrás-ásványviz.

Étvágyat javít,

Gyomorrontást megakadályoz.

Főraktár Ujvidék- és környékére: **Bauer Gyula** sörnagykereskedőnél Ujvidéken. 8-10

Szerémi borozó

UJVIDÉKEN.

Kenyér-utca 23. szám.

a Központi Hitelintézettel szemben.

Ebben a borozóban kizárólag Schwarz József ur legkitünőbb saját termésű borai saját özőübertörkölye és szilvorum! Kamonicán a Paraga hegyen fokvó 20 holdass zöllőjéből poharankintés zárt palackokban marsékelt áronak kerülnek kímérésre.

Megrendelések hordókban 50 literfői feljebb Schwarz Testvérek c. irodájában Háltér 12. sz. alatt felvétetnek.

Az étkezésben lehet jó és olcsó ételket kapni. 35-50

Tudomásul.

Van szerencsém a t. közönség és üzletfeleim szives tudomására hozni, hogy mindennemű **villamos berendezéseket, házi vezetékkeit, erőtviteli munkát, kirakatberendezéseket, reklam-világítást** jótállás mellett és mérsékelt áron elvállalok, valamint mindennemű **víz-vezetéki, klozet és fürdő-berendezéseket**, nemkülönben **házi-sürgöny** berendezést elvállalok.

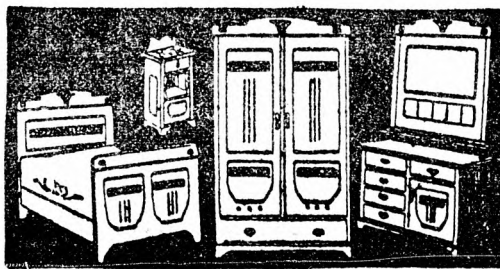
E szakmába vágó **összes javítások** összköltségére vállalkozom. Tisztelettel

9-10 **Bernold Lipót és társa.**

6362. sz. tkv. 1909.

Árverési hirdetményi kivonat.

Az ujvidéki kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Temerini takarékpénztár végrehajthatónak ismeretlen tartozkodásu Pásztor József végrehajtást szenvedő ellen 310 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az 1881. LX. te. 144. §-a alapján és a 146. §-a értelmében az ujvidéki kir. tszék, mint tkvi hatóság területén levő, a temerini 2617 betétben A. + 1. sorsz. 5062 hrsz. a. 9 hold, 920 □-öl szántóföldnek Pásztor József nevén álló fele részére az árverés 2576 koronában ezennel megállapított kikiáltási

NÁLUNK

minden hitelképes, tisztességes egyén

B U T O R

szükségletét olcsón és könnyű fizetési feltételek mellett szeresheti be.

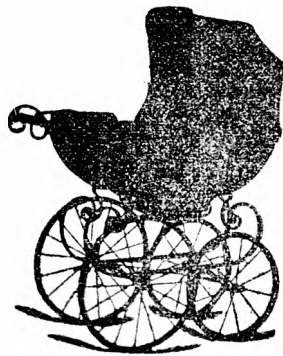
GROSZ és KRAUSZ

nagy áruháza a „Tigrishez“

Telefon 24. UJVIDÉK. Telefon 24.

Gyermekkeszi különlegességek.

4-50

Üzlet áthelyezés!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy üzletemet

Kossuth Lajos (Fő)-utca 23. szám

alá fogom áthelyezni.

Az átköltözködést megkönnyebbitendő, az összes **arany-, ezüst, és ékszer árut, fali, zseb-, inga-, ébresztő, stb. órákat, valamint argenter-ezüst, Chinaezüst és min. denfajta optikai árut**

meglepően olcsó áron bocsátom eladásra.

Mindenkinek saját érdekében áll tehát ezen alkalmat felhasználva **rendkívül olcsón bevásárolni.**

Tisztelettel **KRAUSZ SAMU,**

órák, ékszerész, látszerész UJVIDÉK, Ferenc József (16)-tér 3. szám WAGNER Testvérek-féle házban.

Olvasd!

A Hadzsits Szvetics-u. 13. és Gyik-u. 11. számú sarokházban több éven át fenálló csinosan berendezett és jóforgalmu

SZATÓCS-ÜZLET
más vállalkozás miatt eladó.
Bővebb a tulajdonosnál.

Olvasd!

Dr. LORÁND FOGORVOS, UJVIDÉK.
Specialista lemeznélküli aranyhidak és arany koronák készítésében

BERLINI POLIKLINIKÁN
tett tanulmányai és tapasztalatai alapján.
Rendel december 1 től WINKLE-féle ház (sörház) I-ső emeleten.
Reggel 8-tól délután 5-ig.

Idegéneknek gyors ellátás.
Alkalmazottaknak részletfizetés.
Villanyos berendezés.

Szőlőtelepemet eladom.

A temerini-úton (a telepen) fekszik, közel a városhoz 3 hold, harmadik éve hogy terem, gyümölcsösssel és dinnyekerttel, 2 házzal és egy fészterrel, kemény anyagból.

Tudakozódni lehet

4-5

Ivkovics Nikolánál,
Ujvidék, Duna-utca 10.

IRODAI GYAKORNOK

azonnali belépésre

„HERMES“

Kereskedelmi Tudakozódáshoz

(II. Rákóczi Fer.-ut 39.)

kerestetik.

2-2

WAGNER TESTVÉREK, UJVIDÉK.

Főtér, saját ház Pazar berendezés, látványosság. **Telefon 105.**

ALAPITTATOTT 1866-ban.

Fűszer, csemege-, sajt, saját termésű borok, valódi szerémi szilvorium kereskedés.

Bel- és külföldi borok.

Likörök
Zöldség
Gyümölcs és hal
Conservok
Vadak
Hízalt szárnyas
Finom felvágott és hús-
Neműek.

Legfinomabb teák.

Jamaika rum
Tea sütemény
Kugler-Gerbeaud
Sütemények és bonbonok
Mézskalács
Libamáj
Szárnyas és tengeri rák
Pástétomok.

Cukrozott gyümölcs.

Töltött francia
Dinnye
Magyar és francia poszsgók
Kassai s prágai sodar
Angol husos szalonna
Füstölt lazac
Óriás kelet-tengeri hering.

Ozsonnák és jourok részére hideg plattnik és halak díszes elkészítését elvállaljuk.

Telefon rendelések azonnal eszközöltetnek, vidéki megrendeléseket ingyen osomagolásban a beérkezési napon adunk postára.

Ár lap ingyen és bérmentve.

Futókocsik, ketkerekű kocsik, homok-futókocsik, hajtókocsik, vadászati hajtókocsik, coupék nyitott és félfedeles kocsik, landam kocsik, omnibuszok mentőkocsik, halottaskocsik

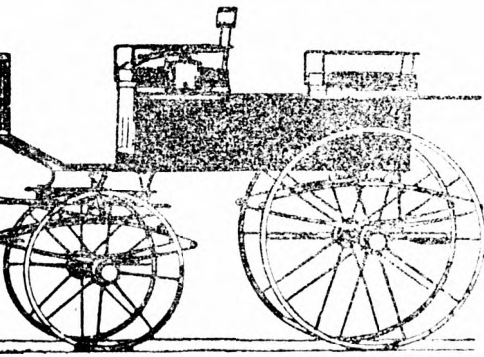
valamint mindennemű

luxus- és üzleti- kocsik a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig.

Első délmagyarországi kocsik- és gőzhajtógyár gőzfűrésztelep

REICH MÁTYÁS ÉS LEBHERZ KÁROLY

Megeyel — Interurbán Telefon 134.

Hajlított kocslalkatrészek nagyban gyártása.

Használt kocsik javíttatnak vagy becsereáltetnek.

... Legújabb kitüntetés: ...
... London 1908. arany érem. ...

— Képes árjegyzék ingyen és bérmentve. —

Magyar ásványviz

forgalmi és kiviteli részvénytársaság
Budapest, V., Báthory-utca 5. szám.

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Borszéki Boldizsár, idült gyomorhaj ellen
Borszéki Fökut, az ásványvizok királya, köszvény ellen
Borszéki Kossuth, vérszegénység ellen
Bodoki Matild, alkális ásványviz

Baross, vesébj ellen
Borhegyi, húgyhajtó
Bokolti, idült víz
Előpataki, sárgaság ellen
Felsőrákosi Mária, légszúrás ellen
Margittaligeti, idült ital

Morgász, étvágygerjesztő
Kászton-fökut (Salutaris), jód és lithium tartalmu
Répáti, égvényes Ásványviz
Székely-Selters, idült gyomorhajok ellen
Szojkal, cukorbetegség ellen

— Kérdezze meg az orvosát és megtudja, hogy a

természetes ásványviz

gyógyhatása és kellemes íze össze nem hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel.

Magyar ásványvizeinkkel a külföld majdnem összes gyógyvizet pótolhatók.

Ujvidéki képviselő: Schosberger Adolf, továbbá kaphatók a vizok még: Dietzgen I. és Fiai, Wagner Testvérek, Ludwig J. és Stefanovits L. Fia cégeknek.